

Monitoring

Diergezondheid

Rundvee

Hoofdpunten Rapportage eerste kwartaal 2017

Runderdemografie

Niet-melkleverende bedrijven:

Nederland had 18.069 niet-melkleverende bedrijven met dieren in het eerste kwartaal van 2017. Onder de niet-melkleverende bedrijven vallen verschillende bedrijfstypen. Onderverdeeld naar bedrijfstypen was de gemiddelde bedrijfsgrootte bij kleinschalige bedrijven 5 runderen, bij zoogkoeienbedrijven 31 volwassen koeien, bij jongvee-opfokbedrijven 66 stuks jongvee en vleesveebedrijven 449 runderen.

Melkveebedrijven: In het eerste kwartaal van 2017 telde Nederland 17.278 melkveebedrijven met dieren. Een Nederlands melkveebedrijf had in het eerste kwartaal van 2017 gemiddeld 104 dieren ouder dan 2 jaar. De verhouding jongveeopfokbedrijven/melkveebedrijven was dit kwartaal 11,9 procent (vierde kwartaal 2016 11,6 procent).

Antibiotica resistentie mastitisverwekkers

Als bij bacteriologisch onderzoek ziekteverwekkende bacteriën worden gekweekt dan wordt, indien aangevraagd, een gevoeligheidsbepaling uitgevoerd om na te gaan voor welke antibiotica deze bacterie onder laboratoriumomstandigheden gevoelig is. Aan de hand hiervan kan een onderbouwde keuze worden gemaakt voor een bepaald

antibioticum ter behandeling van de betreffende infectie. GD voegt de resultaten samen om over langere perioden de ontwikkeling van de gevoeligheidspatronen van bacteriën te volgen. De onderzochte isolaten zijn afkomstig van dieren met (sub)klinische mastitis waarbij de practicus bacteriologisch onderzoek door GD wenselijk achtte. De in tabel 1 weergegeven resistentiepercentages zijn daardoor niet noodzakelijk representatief voor de gehele Nederlandse melkveehouderij. Het blijft van belang om op individuele bedrijven de gevoeligheidspatronen in beeld te brengen. >

De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld. Hierbij ligt het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij GD. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van meer algemene trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. De veehouderijsector in de vorm van interbrancheorganisaties ZuivelNL en Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK) en het ministerie van Economische Zaken (EZ) zijn de medefinanciers van de monitoring.

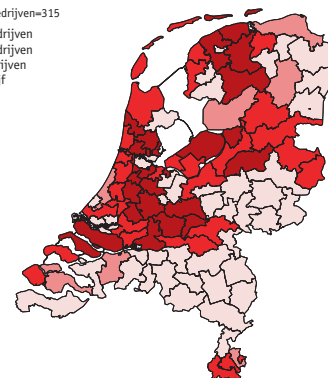
Kort Nieuws

- BVD: 53 procent van de melkveebedrijven heeft een BVD-vrij- of -onverdachtstatus (2016: 49%) en 6 procent van de niet-melkleverende bedrijven een BVD-vrijstatus (2016: 5%).
- IBR: 64 procent van de melkveebedrijven heeft een IBR-vrij- of IBR-onverdachtstatus (2016: 60%) en 13 procent van de niet-melkleverende bedrijven een IBR-vrijstatus (2016: 12%).
- Salmonella: De eerste ronde tankmelkonderzoek door Qlip liet 92 procent gunstige uitslagen zien.
- Leverbotinfectie op 79 bedrijven aangetoond in het eerste kwartaal van 2017. Op twee bedrijven (een schapenbedrijf en een bedrijf met melkvee en schapen) is via de actieve monitoring met mestonderzoek en pathologisch onderzoek leverbotresistentie voor triclabendazol aangetoond. Voor een overzicht van het aantal aangetoonde besmettingen in het infectieseizoen 2016 zie figuur 1.

Leverbotbesmetting aangetoond (2016)

totale aantal bedrijven=315

- 30-79 bedrijven
- 13-29 bedrijven
- 6-12 bedrijven
- 1-5 bedrijf

Figuur 1
Aantal bedrijven waarbij een leverbotbesmetting is aangetoond per tweecijferig postcodegebied op basis van monstermateriaal (mest, bloed en sectie) ingezonden naar GD in het infectieseizoen 2016 (1 april 2016 tot 1 april 2017)
 (bron: GD-LIMS)

Tabel 1 Percentage uit melk gekweekte mastitisverwekkers die ongevoelig zijn voor antibiotica (2013 tot en met eerste kwartaal 2017).

Percentage intermediair-gevoelige isolaten is toegevoegd tussen haakjes vanaf 5 procent (bron: GD-LIMS)

Bacterie		2017 eerste kwartaal	2016	2015	2014	2013
<i>Staph. aureus</i>	<i>Aantal isolaten</i>	234	784	889	787	1126
	Amoxicilline+clavulaanzuur/Cloxacilline/Nafcilline	0,4	1	1	2	2
	Ampicilline/(Benzyl)penicilline	8	7	9	9	10
	Cefalexine	0,4	1	1	2	2
	Cefoperazone/Cefquinome	0,4	1	1	2	2
	Dihydrostreptomycine	0 (5)	0,7	1	2	3
	Erythromycine/Tylosine	0	0,7	1 (10)	2 (18)	4 (28)
	Kanamycine	0	1	0	1	0,5
	Lincomycine/Pirlimycine	0	0,7	2	2	4
	Neomycine/Framycetine	0	0	0	0	1
Trimethoprim-sulfonamiden	2	0,7	0,2	0,2	0	
<i>Coag.-neg. Stafylokok</i>	<i>Aantal isolaten</i>	112	455	480	662	926
	Amoxicilline+clavulaanzuur/Cloxacilline/Nafcilline	14	12	20	23	11
	Ampicilline/(Benzyl)penicilline	43	45	49	51	40
	Cefalexine	14	12	20	23	11
	Cefoperazone/Cefquinome	14	12	20	23	11
	Dihydrostreptomycine	4	4	4	5	5
	Erythromycine/Tylosine	9 (5)	7	7 (16)	10 (18)	14 (30)
	Kanamycine	1	2	1	1	2
	Lincomycine/Pirlimycine	15	13	14	15	14
	Neomycine/Framycetine	1	0	0	1	2
Trimethoprim-sulfonamiden	4	2	1	2	1	
<i>Strept. agalactiae</i>	<i>Aantal isolaten</i>	26	29	17	30	23
	Cloxacilline/Nafcilline	0	0	0	0	0
	Ampicilline/(Benzyl)penicilline/Amoxicilline+clavulaanzuur	0	0	0	0	0
	Cefalexine	0	0	0	0	0
	Erythromycine/Tylosine	0	21	0	10	7
	Lincomycine/Pirlimycine	0	17	0	17	18
	Trimethoprim-sulfonamiden	0	0	0	0	0
<i>Strept. dysgalactiae</i>	<i>Aantal isolaten</i>	115	325	374	397	541
	Cloxacilline/Nafcilline	0	2	0	0	2
	Ampicilline/(Benzyl)penicilline/Amoxicilline+clavulaanzuur	0	1	0	0	0
	Cefalexine	0	1	0	0	2
	Erythromycine/Tylosine	10	5	5	7	10
	Lincomycine/Pirlimycine	15	10	13	13	17
	Trimethoprim-sulfonamiden	0	0,3	0	1	0

Vervolg tabel

Bacterie		2017 eerste kwartaal	2016	2015	2014	2013
<i>Strept. uberis</i>	Aantal isolaten	152	653	731	758	1075
	Cloxacilline/Nafcilline	0	0,8	0,4	1	1
	Ampicilline/(Benzyl)penicilline/Amoxicilline+clavulaanzuur	1 (9)	0 (5)	0	0	0,1
	Cefalexine	1 (9)	0 (5)	0	1	1
	Erythromycine/Tylosine	12	12	10	12	17
	Lincomycine/Pirlimycine	32	31	34	34	39
	Trimethoprim-sulfonamiden	2	0,6	0	1	0
<i>Escherichia coli</i>	Aantal isolaten	181	1064	1118	1054	1407
	Amoxicilline+clavulaanzuur	0,6	0,6	0	1	5 (9)
	Ampicilline	7	13	10	12	16
	Cefalexine	7	13	10	12	16
	Cefoperazone/Cefquinome	0,6	0,6	0	1	1
	Danofloxacin/Marbofloxacin	1	0,5	0	1	1
	Dihydrostreptomycine	7	12	10	14	17
	Kanamycine	4	6	4	6	8
	Neomycine/Framycetine	3	5	4	4	8
	Trimethoprim-sulfonamiden	7	10	9	11	12

Diergezondheidssituatie in Nederland

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	Resultaat monitoring eerste kwartaal 2017
Artikel 15 GWWD aandoeningen (ziekten die genoemd zijn in artikel 2-9 van de 'Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's')		
Aujeszký	Officieel vrij sinds 2004.	Geen infecties aangetoond.
Blauwtong	Officieel vrij sinds 2012 (alle serotypen). Jaarlijkse screening.	Geen infecties aangetoond.
Brucellose	Officieel vrij sinds 1999. Bewaking via bloedmonsters van verwerpers.	Geen infecties aangetoond.
BSE	Sinds 2010 bij bewaking geen gevallen meer vastgesteld (totaal tussen 1997–2009 88 gevallen). OIE status: 'negligible risk'.	Geen infecties aangetoond.
Leukose	Officieel vrij sinds 1999. Bewaking via bloedmonsters van slachtrunderen en tankmelk.	Geen infecties aangetoond.
Lumpy Skin Disease (LSD)	Officieel vrij.	Geen infecties aangetoond.
Miltvuur	Niet aangetoond sinds 1994.	Geen infecties aangetoond.
MKZ	Officieel vrij sinds 2001, laatste regionale uitbraak in 1986 en 2001.	Geen infecties aangetoond.
Rabiës	Officieel vrij sinds 2012.	Geen infecties aangetoond.
Tuberculose	Officieel vrij sinds 1999.	Geen infecties aangetoond.

Vervolg tabel

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	Resultaat monitoring eerste kwartaal 2017
Artikel 100 GWWD aandoeningen (ziekten die genoemd zijn in artikel 10 van de 'Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's')		
<i>Campylobacter fetus ssp. venerealis</i> en <i>Trichomonas foetus</i>	In 2009 is voor het laatst bij bewaking een infectie met <i>Campylobacter fetus ssp. venerealis</i> aangetoond.	Geen infecties aangetoond.
Leptospirose	0,8 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen*.	99 procent van de melkveebedrijven heeft de L. hardjovrijstatus.
Listeriose	Bron meestal slecht geconserveerde graskuil.	Eén infectie aangetoond bij sectie.
Salmonellose	9,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen*.	Infectie aangetoond op 795 bedrijven door onderzoek bij GD. 92 procent gunstige tankmelkuitslag bij landelijk tankmelkonderzoek door Qlip.
Yersiniose	Incidenteel aangetoond bij rundvee, met name bij verworpen vruchten.	Geen infecties aangetoond.
Overige OIE lijst aangifteplichtige ziekten in Nederland		
BVD	Van de melkveebedrijven had 8,7 procent aanwijzingen voor een recente BVD-virus circulatie**. 14,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven had een recente BVD-virus circulatie**.	Van de melkveebedrijven heeft 53 procent de BVD-vrijstatus of BVD-onverdachtstatus.
IBR	15,6 procent van de melkveebedrijven IBR afweerstoffen aangetoond in tankmelk**. De geschatte prevalentie op niet-melkleverende bedrijven is 9,6 procent**.	Van de melkveebedrijven heeft 64 procent de IBR-vrijstatus of IBR-onverdachtstatus. Bij 21 procent van de 73 bedrijven die neusswabs instuurden werd veldvirus aangetoond.
Paratuberculose	99 procent van de melkveebedrijven heeft een PPN status.	76 procent bedrijven met status A.
Tekenziekten	Teken besmet met <i>Babesia divergens</i> , <i>Anaplasma phagocytophylum</i> en <i>Mycoplasma wenyonii</i> komen voor in Nederland.	Geen infecties aangetoond.
Overige infectieuze aandoeningen bij rundvee		
BCK	Infecties met <i>Ovine herpesvirus type 2</i> komen incidenteel voor.	Geen infecties aangetoond bij sectie.
Leverbot		Infectie aangetoond in monsters van 79 rundveebedrijven. Op twee bedrijven (een schapenbedrijf en een bedrijf met melkvee en schapen) is via de actieve monitoring met mestonderzoek en pathologisch onderzoek leverbotresistentie voor triclabendazol aangetoond.
Neosporose	Belangrijke infectieuze oorzaak van verwerpen.	Infectie aangetoond in 3 procent van de ingezonden verworpen vruchten.
Q-koorts	Bij 73 procent van de melkveebedrijven zijn afweerstoffen aangetoond in tankmelk**.	Drie infecties aangetoond in verworpen vruchten.

* Eindrapport Specifieke Monitoring 2013-2014; prevalentiestudie

** Eindrapport Specifieke Monitoring 2015-2016; prevalentiestudie

